

Skrivtid: 9-14.

Tillåtna hjälpmedel: Manuella skrivdon.

För betygen Godkänd/Väl godkänd krävs (minst) 18 respektive 28 poäng.

1. Låt X vara ett metriskt rum och $F_n \subset X$, $n \in \mathbb{N}$, en följd icke-tomma delmängder sådan att $F_{n+1} \subset F_n$ för alla n . Avgör huruvida nedanstående påståenden är sanna/falska (ge bevis respektive motexempel).

- a) Om varje F_n är en sluten delmängd av X , så är $\bigcap_{n \in \mathbb{N}} F_n$ icke-tom.
b) Om varje F_n är en kompakt delmängd av X , så är $\bigcap_{n \in \mathbb{N}} F_n$ icke-tom. (5)

Lösning: a) är falskt. Tag t ex $X = \mathbb{R}$ och $F_n = [n, \infty[$.

b) är sant. Låt $x_n \in F_n$. Då gäller att $x_n \in F_1$ för alla n och eftersom F_1 är kompakt finns därmed en konvergent delföljd $\{x_{n_k}\}_{k=1}^\infty$ med gränsvärde y säg. Det följer att $y \in F_n$ för alla n och därmed att $y \in \bigcap_{n \in \mathbb{N}} F_n$.

2. Bevisa att om X är ett metriskt rum och om $F \subset K$, där $K \subset X$ är kompakt och F är sluten, så är F kompakt. (5)

Lösning: Låt $\{U_\alpha\}_{\alpha \in A}$ vara en öppen övertäckning av F . Då är $\{U_\alpha\}_{\alpha \in A} \cup \{X \setminus F\}$ en öppen övertäckning av K och därmed finns en ändlig delövertäckning av K . Denna måste också täcka F , eftersom $F \subset K$, så genom att eventuellt slänga bort $X \setminus F$ ur denna har vi fått en ändlig delövertäckning av F ur den ursprungliga övertäckningen.

3. Låt $f : [0, 1] \rightarrow \mathbb{R}$ vara kontinuerlig och antag att $\int_0^1 f(x)x^n dx = 0$ för alla heltal $n \geq 0$. Visa att $f(x) = 0$ för alla $x \in [0, 1]$. (6)

Lösning: Weierstrass sats ger att det finns en följd $\{p_k\}_{k=1}^\infty$ av polynom som konvergerar likformigt mot f på $[0, 1]$. Uppenbarligen är $\int_0^1 f(x)p_k(x) dx = 0$ för alla k , pga antagandet. Den likformiga konvergensen ger att

$$\int_0^1 f(x)^2 dx = \lim_{k \rightarrow \infty} \int_0^1 f(x)p_k(x) dx = 0,$$

vilket medför att $f(x) = 0$, eftersom $f(x)^2 \geq 0$ på $[0, 1]$.

4. Låt $X = C[0, 1]$, försett med metriken

$$d(f, g) = \sup\{|f(x) - g(x)| : x \in [0, 1]\}.$$

Låt vidare $F \subset [0, 1]$. Visa att $Y = \{f \in X : f(x) = 0 \text{ för alla } x \in F\}$ är en sluten delmängd av X . (6)

Lösning: Låt $\{f_n\}_{n=1}^\infty \subset Y$ vara en konvergent följd i X med gränsvärde f säg. Tag $x \in F$. Då är

$$|f(x)| = |f(x) - f_n(x)| \leq \max_{0 \leq t \leq 1} |f(t) - f_n(t)| \rightarrow 0, n \rightarrow \infty.$$

Alltså är $f(x) = 0$ för $x \in F$ vilket visar att Y är sluten i X .

5. Låt X beteckna mängden av alla deriverbara funktioner från $\mathbb{R}$ till $\mathbb{R}$ och definiera en avbildning $F : X \rightarrow \mathbb{R}$ genom $F(\varphi) = \varphi(\varphi(1))$, $\varphi \in X$. Beräkna riktningsderivatan av F i en punkt $\varphi \in X$ och en given riktning $v \in X$. (6)

Lösning: Vi får:

$$\begin{aligned} \frac{F(\varphi + tv) - F(\varphi)}{t} &= \frac{(\varphi + tv)(\varphi(1) + tv(1)) - \varphi(\varphi(1))}{t} = \\ &= \frac{\varphi(\varphi(1) + tv(1)) - \varphi(\varphi(1))}{t} + v(\varphi(1) + tv(1)) = (\text{om } v(1) \neq 0) = \\ &= v(1) \frac{\varphi(\varphi(1) + tv(1)) - \varphi(\varphi(1))}{tv(1)} + v(\varphi(1) + tv(1)) \rightarrow \varphi'(\varphi(1))v(1) + v(\varphi(1)), t \rightarrow 0. \end{aligned}$$

Alltså är riktningsderivatan av F i punkten φ och riktningen v lika med $\varphi'(\varphi(1))v(1) + v(\varphi(1))$ om $v(1) \neq 0$. Om $v(1) = 0$ ser vi ur ovanstående beräkningar att riktningsderivatan blir $v(\varphi(1))$. Alltså är den lika med $\varphi'(\varphi(1))v(1) + v(\varphi(1))$ även i detta fall.

6. Låt $X = L(\mathbb{R}^n, \mathbb{R}^n)$ vara rummet av linjära operatorer på $\mathbb{R}^n$. På X definieras en norm

$$\|B\| = \max_{|x|=1} |Bx|, B \in X,$$

där $|x|$ är den vanliga normen på $\mathbb{R}^n$. Visa att $\mathcal{A} = \{B \in X : \|B\| \leq M\}$, där $M \in \mathbb{R}$ är fixt, är en ekvikontinuerlig delmängd av X . (6) **Lösning:** Först observerar vi att, för $z \in \mathbb{R}^n \setminus \{0\}$ och $B \in \mathcal{A}$, gäller

$$|Bz| = |z| \left| B \left(\frac{z}{|z|} \right) \right| \leq |z| \|B\|, \text{ ty } \left| \frac{z}{|z|} \right| = 1.$$

Låt $\varepsilon > 0$ vara givet. Vi får

$$|Bx - By| = |B(x - y)| \leq \|B\| |x - y| \leq M |x - y| \leq \varepsilon$$

om $|x - y| < \delta = \varepsilon/M$, vilket visar att $\mathcal{A}$ är ekvikontinuerlig.

7. Låt X vara ett metriskt rum och $A \subset X$ en icke-tom delmängd. Låt vidare $\rho_A(x) = \inf\{d(x, a) : a \in A\}$, där d är metriken på X . Visa att $\rho_A : X \rightarrow \mathbb{R}$ är likformigt kontinuerlig. (6)

Lösning: Låt $x_0 \in X$ vara godtycklig, men fix. För $a \in A$ gäller då att

$$\rho_A(x_0) = \inf\{d(x_0, z) : z \in A\} \leq d(x_0, a) \leq d(x_0, y) + d(y, a)$$

för alla $y \in X$, enligt triangelolikheten. Tag sedan infimum av bägge led då $a \in A$. Detta ger

$$\rho_A(x_0) \leq d(x_0, y) + \rho_A(y) \Rightarrow \rho_A(x_0) - \rho_A(y) \leq d(x_0, y).$$

Genom att byta plats på x_0 och y överallt ovan fås även olikheten

$$\rho_A(y) - \rho_A(x_0) \leq d(x_0, y).$$

Sammanfattningsvis är alltså $|\rho_A(y) - \rho_A(x_0)| \leq d(x_0, y)$ vilket visar att ρ_A är likformigt kontinuerlig.